

В основу здійснених ученими класифікацій ігор покладено різні чинники: вид, характер навчальної діяльності (В. Лозова, О. Савченко), зміст і форма проведення (О. Коваленко), місце гри в житті дитини (Н. Салміна) та ін.

Ігри також прийнято класифікувати залежно від навчального предмета, наприклад, мовні, літературні, фізичні, спортивні, математичні тощо.

Різноманітність класифікацій ігор пояснюється ступенем розробки теорії гри. Класифікацій ігрових технологій, які можна використати у процесі навчання учнів початкової школи, ми не знайшли.

Висновки. Усе викладене вище дає підстави зробити висновок, що серед різноманіття педагогічних технологій особливе місце посідають ігрові. Важливим є включення ігрових технологій у навчально-виховний процес початкової школи, коли відбувається складний перехід від дошкільного віку до молодшого шкільного шляхом поступової зміни провідної діяльності – ігрової на навчальну.

Тлумачення “гри” й “ігрової технології”, їх складників показало, що поняття хоча й схожі, але суттєво відрізняються. Поняття “ігрова технологія” є вужчим, ніж “гра”, проте не є складовою гри. Складність у використанні ігрових технологій полягає у фактичній відсутності теоретичного (чітке визначення, класифікація) і методичного матеріалу (планування, розробка, проведення), тому все зводиться до застосування на уроках гри, а не ігрової технології.

Перспективу дослідження вбачаємо у вивченні та створенні класифікації лінгвістичних ігрових технологій, які можна застосовувати у практиці початкової школи.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – С. 139, 331.
2. Організація та методика ігрової діяльності : методичні вказівки до вивчення курсу / уклад.: Л.Г. Тишевська. – Х. : ХДІК, 1998. – 24 с.
3. Педагогическая энциклопедия : в IV т. – М. : Советская энциклопедия. – 1966. – Т. II. – С. 137–143.
4. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи / О.Я. Савченко. – К. : Генеза, 1999. – 389 с.
5. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии : учеб. пособ. / Г.К. Селевко. – М. : Нар. обр., 1998. – С. 52.
6. Скворчевська О.В. Ігрові методики роботи з учнями 1–4 класів / О.В. Скворчевська. – Х. : Основа, 2007. – 208 с.

КАМОЗІНА Н.В.

ПРОЕКТ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК НОВИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ НА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКИХ ЗАСАДАХ У ФРАНЦІЇ

Поняття “проект” останніми роками активно увійшло у практику освіти. Воно виступає як форма організації інноваційно-розвивального освітнього середовища навчального закладу або всієї системи освіти. Аналіз наукових досліджень свідчить про наявність великої кількості праць вітчизняних і зарубіжних авторів (І. Єрмаков, І. Підласий, В. Воропаєв, В. Поздняков, В. Шапіро, Л. Ващенко та ін.) з теоретико-прикладних підходів до проектної діяль-

ності, її застосування в освітніх процесах управління НЗ, зокрема в контексті пошуку нових управлінських підходів. Ця проблема потребує вивчення, визначення сфер застосування, аналізу сучасного стану та механізмів (методів) управління проектами (проектного менеджменту). У Франції поняття проекту навчального закладу з'явилося на початку 1980-х рр. Закон з орієнтації 1989 р. аргументує необхідність такого проекту для системи навчальних закладів. Проект повинен визначити вибір, зроблений навчальним закладом (далі – НЗ). Оновлення коледжів у 1982–1984 рр. спирається на ідеї проекту НЗ. Це було пов'язано з роздумами щодо управління ним, яке спрямовано на пошук кращої мобілізації штату співробітників; з розвитком педагогічних інновацій, що привели б до поширення пошуків через місцеві особливості; з ідеєю, що кожен НЗ повинен мати свій проект роботи, який треба було б скласти разом з усіма учасниками шкільного співтовариства.

Мета статті – аналіз проектної форми організації як соціально-педагогічного напрямку в загальній системі управління НЗ у Франції.

Проект навчального закладу розробляють усі партнери, а ухвалює – адміністративна рада. Адміністративна рада складається з 30 членів (24 членів у коледжах, де менше ніж 600 учнів): 1/3 представників персоналу навчального закладу, 1/3 представників батьків учнів та учнів, 1/3 представників органів місцевого самоврядування, адміністрації навчального закладу та персоналу. Адміністративна рада регулює після обговорення справи навчального закладу та затверджує проект закладу, правила розпорядку й бюджет.

Адміністративна рада навчального закладу – це колегіальний орган, у якому рівною кількістю голосів представлені три сторони: місцеві виборні представники влади й адміністрація школи, викладачі й технічний персонал, учні і їхні батьки. Тобто ухвалення й розробка проекту всіма членами шкільного співтовариства є прикладом державно-громадського управління НЗ. Міністерський циркуляр від 17 травня 1990 р. визначає мету проекту навчального закладу, засоби його реалізації й належні процедури. Зміст проекту полягає в тому, щоб передбачити таку організацію навчального процесу, яка враховувала б можливості школи й склад учнів. Мета проекту – сформулювати завдання школи в конкретних умовах.

Проект навчального закладу – це всеосяжний документ, що стосується всіх сторін внутрішнього життя й зовнішніх зв'язків школи. Він встановлює широкі рамки педагогічної діяльності школи й включає кілька аспектів, жоден з яких не можна розглядати у відриві від інших. Проект – це також програма дій. Серед його основних компонентів – педагогічний план, політика навчальної й професійної орієнтації учнів і включення молодих людей у суспільне й професійне життя, механізми зв'язків школи з навколишнім середовищем. Далі циркуляр уточнює роль керівника навчального закладу в підготовці проекту й підкреслює необхідність участі в його розробці всієї шкільної громадськості. Засобами реалізації шкільного проекту є: навчання, що відповідає інтересам усіх учасників (учителів, батьків, шкільних делегатів тощо); програма матеріально-господарського обладнання школи; управління реалізацією проекту. Наступні процедури передбачають подання проекту на розгляд адміністративної ради школи, передачу його в ректорат навчального

округу, одержання додаткових коштів на його реалізацію тощо. Передбачено оцінювання проекту як у самому навчальному закладі, так і за його межами. Закон щодо складання програм та орієнтації від 23 квітня 2005 р. спирається на Закон щодо орієнтації від 10 липня 1989 р. та зобов'язує кожну школу мати такий проект, який визначає особливості виконання цілей і національних програм, враховуючи місцеву ситуацію та потреби. Проект школи – це комплекс конкретних та реальних цілей, точний і послідовний план проголошених дій, ефективність яких є дуже важливою. Дотримання програм та строків є суворим. Проект – робота команди, здатної на виконання спільних дій. Ці дії чітко сплановані, щоб забезпечити навчання дітей. Проект – це також засіб спілкування. Завдяки йому з'явився педагогічний обмін між материнською та початковою школами, зміст програм щодо компетенцій на кінець циклу навчання й потреб учнів, можлива участь зовнішніх осіб при взаємодії з педагогічним складом та під його педагогічну відповідальність. Він передбачає практичні особливості відносин з батьками, що беруть участь у його складанні.

Проект базується також на інших нормативних документах: Les programmes de l'école primaire 2007 (Програми початкової школи 2007 р.), Décret n°90-788 du 6 septembre 1990 relatif à l'organisation et au fonctionnement des écoles maternelles et élémentaires (Декрет № 90-788 від 6 вересня щодо організації та функціонування материнських та початкових шкіл), Circulaire n°90-039 du 15 février 1990 intitulée "Le projet d'école" (Циркуляр № 90-039 від 15 лютого 1990 р., названий "Проект школи") Circulaire n°2007-022 du 22 janvier 2007: Les dimensions artistiques et culturelles des projets d'école et d'établissement (Циркуляр № 2007-022 від 22 січня 2007 р.: Артистичні та культурні аспекти проектів школи та навчальних закладів).

Згідно з основними положеннями, проект складається з із шести частин.

Частина 1. Ресурси (засоби) – допоміжні засоби-характеристики – механізми впровадження. Включає визначення проекту школи, головні характеристики.

Частина 2. Аналіз початкової ситуації школи, у тому числі роздуми педагогічної команди щодо оцінки попереднього проекту як зразка документа.

Частина 3. Визначення та виконання політики школи. Пріоритетні цілі впливають з попередньої частини. Виражається кількісними показниками та/або очевидними характеристиками, що будуть пристосовані до кожного циклу навчання.

Частина 4. Складання та затвердження проекту школи. Узагальнені таблиці, графіки та особливості впровадження.

Частина 5. Оцінювання та оновлення проекту школи. Допоміжні засоби для виконання проекту.

Частина 6. Додатки. Документи, якими користувалися; які пояснюють особливості специфічних розділів саме цього проекту: допоміжні розділи проекту школи; підтримка учнів у важких обставинах; культурні розділи; педагогічні проекти з постійною участю зовнішніх партнерів.

Мета проекту – узгодити місцеві наміри та національні вимоги. Проект навчального закладу використовують у коледжах та ліцеях; шкільний проект – у школах. Він повинен виражати колективне волевиявлення шкільного співтовариства та покращувати особисту ініціативу й персональну відповідаль-

ність кожного з його членів. На цій підставі він забезпечує зближення виховних пошуків педагогічних команд. У проекті має бути послідовно викладено комплекс методів і засобів, до яких звертається навчальний заклад, щоб досягти національних цілей успішності учнів, додаючи свої особливі умови та переваги. Напрями проекту стосуються як педагогічних методів, допомоги й порад учням щодо побудови їхнього особистого проекту, так і відкриття навчального закладу та зв'язку з різними партнерами свого оточення. Розробка та подання проекту здійснюється спочатку через ідею. Він може передбачати також навчання штату зацікавлених співробітників та програму оснащення навчальних закладів. Проект, що був ухвалений адміністративною радою, повинен витримати внутрішнє оцінювання як засіб управління, фактор планованості та регуляції дій що об'єднують усіх партнерів проекту. Адріан Жоель, фахівець з питань управління освітою у Франції, зазначає, що у коледжах та ліцеях існує багато інновацій, про які колектив працівників нічого не знає. Міносвіти повинно ознайомлювати всі навчальні заклади з тим, що відбувається нового в галузі, але не для того, щоб наполягати на якійсь конкретній моделі, а щоб дати напрям для міркування. Міністерство освіти запропонувало програму обліку та дозволу для використання інновацій, що дозволяють педагогічні ініціативи. Так, прикладом упровадження проекту навчального закладу як нового управлінського підходу та пошуку нових управлінських підходів на державно-громадських засадах у Франції може бути Школа Рош, яка презентує свій педагогічний проект, що створив її ім'я й репутацію. Тут ми можемо спостерігати за творчим підходом до створення проекту НЗ та механізмами його впровадження для отримання певних цілей. В основу проекту покладено п'ять принципів:

I. ОРГАНІЗАЦІЯ.

Мистецтво жити в школі-пансіоні.

II. РОЗВИВАТИ ТАЛАНТИ Й САМООЦІНКУ.

Розкриття талантів через творчість.

III. ДОСЯГАТИ УСПІХУ.

Всеосяжні й стимулювальні педагогічні методики.

IV. АКТИВІЗУВАТИ.

Інтенсивні заняття спортом.

V. ЗБАГАЧУВАТИ ОСОБИСТІСТЬ.

Школа, відкрита світу.

Ці принципи освіти сприяли тому, що покоління учнів школи Рош досягли й продовжують досягати блискучих успіхів у політиці, дипломатії, науці, освіті, економіці, мистецтві й культурі як у Франції, так і в інших країнах світу. Кожен принцип пояснюється, тобто чітко формулюється мета, надаються засоби та механізми її досягнення. Як саме це робиться, розглянемо на прикладі першого принципу проекту школи. “Навчити жити в колективі, допомагати один одному, заохочувати ініціативу, розвивати почуття відповідальності. Шефи будинків і Капітани – гаранті Статуту Школи”, – зазначено в проекті. А далі йде роз'яснення, як саме організовано діяльність НЗ для того, щоб навчити мистецтву жити в школі-пансіоні. “Чим раніше до дитини почнуть ставитися як до дорослого, тим швидше вона подорослішає”, – сказав Едмонд Демолен (засновник

Школи Рош). На відміну від класичних пансіонів, у Школі Рош учні живуть у дев'яти великих будинках сімейного типу. У затишних і зручних будинках передбачені приміщення для навчання й відпочинку, кімната для зборів, вітальня з телевізором, невелика їдальня, бібліотека, є телефон і комп'ютери з виходом в Інтернет. У кожного будинку власний стиль і традиції (наприклад, танок навколо ялинки на Різдво, гра "Невидимі друзі"). У будинках живуть від 25 до 45 учнів (дівчинки й хлопчики окремо), у кожній кімнаті мешкають від двох до шести дітей. У кожному будинку разом з дітьми живуть так названі Шефи будинків – це викладачі школи, як правило, подружні пари, покликані оточити дітей турботою й створити в будинку теплу сімейну атмосферу. Вони контролюють шкільну роботу учнів, прищеплюють дітям основні цінності. Виховання відповідальності відбувається завдяки впровадженню посади Капітана, що була створена для того, щоб прищепити дітям уміння нести як колективну, так і персональну відповідальність, правильно, без зловживань, скористатися свободою, поважати інших людей. Це також готує дітей до дорослого життя, виховує в них більше серйозне ставлення до освіти, а значить, мотивацію й допитливість. Капітани є гарантами дотримання Статуту школи, але в Еколь де Рош немає місця "наглядачам"! Дотримання правил ґрунтується не на примусі, а на взаємоповазі. У проекті зазначено, що під час вступу до школи учні підписують звіт шкільних правил і зобов'язуються їх дотримувати. Вони складені самими учнями й засновані на традиційних цінностях Школи. Це привітність, працьовитість, толерантність, увічливість, повага. У правилах визначено такі основні принципи виховання: охайність, пунктуальність, гігієна, спільне навчання, охорона навколишнього середовища, безпека й певні норми в одязі. У правилах також чітко висловлено категоричні заборони, у випадку порушення яких дитина виключається зі школи й відправляється додому: наркотики, алкоголь, насильство, крадіжка, носіння зброї тощо. За такою схемою складено інші чотири принципи.

Звісно, не все є таким, як передбачено законами та циркулярами: існують приклади проектів, написаних керівниками навчальних закладів, але сама ідея спрямована на покращення успішності всього навчального закладу. Справжній проект відповідає потребам навчального закладу, він є результатом спільних роздумів, відповідає вимогам співробітництва всіх членів шкільного співтовариства.

Висновки. Отже, проект навчального закладу враховує соціальне середовище, склад учнів, методи навчання, наявні кошти й оптимальні методики. Проект ухвалює рада, яка складається з представників трьох сторін: місцевих виборних представників влади й адміністрації школи, викладачів й технічного персоналу, учнів і їхніх батьків. Ця рада є однією з особливостей організації державно-громадського управління в навчальних закладах Франції. Проект дає змогу кожному навчальному закладу сприяти виконанню завдань, намічених центральними органами національної освіти, враховуючи різноманітність контингенту учнів та умов навчання.

Література

1. ÉduSCOL – École maternelle-Le projet d'école élément fédérateur. htm
2. projet d'école – présentation du document. htm
3. Активизировать – Педагогический проект. htm
4. projet d'école – présentation du document. htm

5. Ворон М. Проектна діяльність у школі / М. Ворон // Освіта-ua Дата публікації: 23.07.2008

6. Ващенко Л. Управління освітніми проектами / Л. Ващенко // Освіта-ua. Дата публікації: 05.10.2005

7. Мельниченко Б. Метод проектів за рубежом: минуле та сучасне / Б. Мельниченко // Освіта-ua. Дата публікації: 05.10.2005

8. Метод проектів у сучасних умовах // Освіта-ua. Дата публікації: 04.02.2009

9. Les Petites Roches est une école privée en internat pour les classes du primaire. htm

10. Loi n° 2003-339 Ratification du Code de l'éducation. htm

11. Le Code de l'éducation – Ministère de l'Education nationale. htm

12. Адриан Жоэль. Десять лет спустя. Французская школа после децентрализации / Жоэль Адриан // Директор школы – 1995. – № 3. – С. 71–76.

13. Адриан Жоэль Десять лет спустя. Французская школа после децентрализации (окончание) Жоэль Адриан // Директор школы. – 1995. – № 4. – С. 69–73.

КАРИЧКОВСЬКА С.П.

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ МЕТОДИК ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ефективність діяльності вищих аграрних навчальних закладів визначається їх спроможністю забезпечити формування у студентів знань, умінь та навичок діяльності в термін, визначений навчальними планами, та в обсязі, передбаченому освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця певної спеціальності [1]. Інтеграція вищої освіти й науки України в міжнародний освітній простір вимагає більш інноваційних поглядів на організацію та зміст навчального процесу у вищих навчальних закладах. Типова програма з іноземної мови для немовних вищих навчальних закладів метою навчання майбутніх спеціалістів визначає необхідність забезпечення практичного володіння ними іноземною мовою, формування іншомовної комунікативної компетенції [2]. Інформаційне суспільство, з одного боку, вимагає нових ідей, нових знань; з іншого – нових способів прискореного отримання й постійного поновлення знань [3]. Тому сьогодні питання методики навчання іноземної мови у вищих аграрних навчальних закладах є одним із найактуальніших.

Мета статті – відстежити в часі та дослідити особливості різних методик викладання іноземної мови, їх переваги та недоліки, зокрема в Уманському державному аграрному університеті на сучасному етапі.

Вища школа протягом свого становлення й розвитку застосовувала значну кількість різноманітних методів, способів і форм навчання та оцінювання – від усних опитувань, письмових контрольних робіт, колоквіумів, іспитів до глибокого контролю знань з використанням сучасних електронних засобів. Проблема методики викладання іноземної мови була об'єктом дослідження багатьох учених. По-різному вбачали її вирішення представники різних методичних напрямів за кордоном (М. Берліц, Л. Блумфілд, М. Вальтер, Х. Вебер, М. Зінгер та інші). Дослідженню цього питання присвячені праці й вітчизняних науковців (В.П. Безпалько, І.М. Берман, Е.М. Верещагін, Л.Г. Денисова, В.Г. Костомаров, В.Л. Скалкін, М.М. Цветкова та інші).

У ХІХ–ХХ ст. домінував **граматико-перекладний метод** у навчанні іноземних мов, за якого всі пріоритети без залишку віддавалися граматиці, май-